

Recensent: Wout Joling

Emily Herbert: 'ROBIN WILLIAMS' Als het lachen stopt 1951-2014.

Kosmos Uitgevers, Utrecht/Antwerpen 2014. ISBN 9789021558707. Zie ook: www.kosmosuitgevers.nl (Depressie/Verslaving/Levens einde/Ziekte van Parkinson/PO/1)

Soort boek/stijl/ziekte:

Biografie (320 pgs) over Robin Williams, Amerikaans filmacteur, Oscarwinnaar en veelzijdig komisch genie, die in augustus 2014 op 63-jarige leeftijd een einde aan zijn leven maakte. Hij kampte met verslavingen aan alcohol, cocaïne en gamen, depressieve klachten en hij wist nog maar kort dat hij aan de invaliderende ziekte van Parkinson leed. Het boek beschrijft zijn bewogen leven als mens en acteur en probeert antwoord te geven op de vraag waarom hij uiteindelijk geen andere uitweg zag dan de zelfgekozen dood. Vertaling van het in Amerika verschenen boek '*Robin Williams 1951-2014: When the Laughter Stops*'.

Over de schrijver:

Emily Herbert is een Amerikaans auteur van diverse biografieën. Ze schreef onder andere populaire biografieën over Lady Gaga, Michael Jackson en Robbie Williams.

Korte beschrijving:

Op 11 augustus 2014 wordt Robin Williams dood gevonden in zijn huis in Tiburon, Californië. Onderzoek wijst uit dat hij zelfmoord pleegde. Het tragische nieuws leidt tot talloze geschokte reacties van bekende en onbekende mensen. Uit alle reacties wordt duidelijk hoe geliefd de filmacteur was, in Amerika en ver daarbuiten. Intimi wisten dat Williams leed aan zware depressies en verslavingen, vrijwel niemand wist dat hij de ziekte van Parkinson onder de leden had. Dat was misschien voor hem uiteindelijk wel de reden om een eind aan zijn leven te maken. Hij groeit op als een introverte, nerveuze, eenzame jongen die op school wordt gepest en weinig aandacht van zijn ouders krijgt. 'Ik begon grappen te vertellen om te voorkomen dat ik in elkaar werd getrapt.' Na de middelbare schooltijd komt de ommekeer en bloeit hij op. Hij is goed in sport en zijn fenomenale imitatietalent maakt hem populair. Hij gaat toneel studeren op het College of Marin waar zijn acteertalent ontdekt wordt. Hij wint een beurs voor The Juilliard School in New York, een van de meest prestigieuze scholen voor de podiumkunsten ter wereld. Hij zou er overigens nooit afstuderen want verliet de school voortijdig zonder diploma, maar kreeg er later wel een eredoctoraat. Pas na zijn dood merkten mensen over die periode op dat hij buiten het toneel heel anders was dan op het toneel: geen grapjas en in veel opzichten nogal teruggetrokken. Een vriend zei dat Robin 'in een donkere wereld' leefde, ook al in die tijd. Na Juilliard gaat hij terug naar Californië. Daar begint hij als stand-upcomedian maar vanaf die tijd begint ook zijn alcohol- en drugsverslaving die een groot deel van zijn leven zal beheersen hoewel hij ook ruim twintig jaar clean zal blijven. Aan het eind van de jaren zeventig begint zijn televisiecarrière, in de jaren tachtig gevolgd door de filmcarrière die hem tot een wereldster maakt. Hij zou in totaal meer dan zestig films maken waarvan een aantal worden gerekend tot de beste films ooit gemaakt. De films komen uitgebreid voorbij in de biografie. De laatste tien jaar van zijn leven kenmerken zich door langdurige neergang: een solide huwelijk strandt, overmatig drankgebruik brengt hem in ontwenningsklinieken, depressie houdt hem steeds meer in de greep en 'wat ook niet hielp waren de behoorlijk slechte en meteen weer vergeten films die hij maakte.' 'Terugkijkend kunnen we ook duidelijk zien dat zijn

karakter begon te fragmenteren. Hij verdeelde zijn tijd inmiddels tussen stand-upcomedy en zeer serieuze films waarin hij niet alleen griezels speelde, maar zelfs moordenaars.' In juli 2014 zit hij weer in een afkickkliniek. Voor de mensen om hem heen is duidelijk dat er iets heel erg mis is, toch zorgt het bericht over zijn zelfdoding enkele weken later voor een enorme schok. De biografie geeft geen uitsluitend over het motief maar het levensverhaal van de geliefde acteur is voldoende verklaring. 'Hij had zijn leven lang tegen ze gestreden en werd nu overspoeld door zijn demonen. En als mensen dat stadium bereiken, beseffen ze niet meer dat ze worden gesteund door hun familie. Zijn dochter zou later zeggen dat Robin gewoon niet beseefte hoeveel er van hem werd gehouden.'

Wat viel op:

Wat het eerst blijft hangen is misschien wel heel clichématig maar tegelijk onweerlegbaar, namelijk dat roem soms een tragische keerzijde heeft. Deze biografie gaat over een bijzondere man met unieke talenten. Die komen in het boek uitgebreid naar voren en worden misschien wel wat te breed uitgemeten. Het boek geeft een beeld van een heftig en dynamisch leven. Robin Williams heeft in 63 jaar een leven geleefd waar een ander minstens drie keer zo veel tijd voor nodig zou hebben. Typerend is de passage waar iemand opmerkt dat 'Williams op het gebied van humor net zo'n Duracell-konijntje is: hij blijft maar doorgaan.'

'Triomf en tragedie' heet een van de hoofdstukken. Dat kan ook de samenvatting van het leven van Williams zijn. Hemel en hel, succes en terugval, ongekende hoogtepunten en nauwelijks te bevatten dieptepunten, een leven vol drama. Iemand die mensen onbedaarlijk kon laten lachen maar in serieuze rollen ook diep kon raken en ontroeren, moet wel iemand zijn met twee bijna niet te verenigen kanten. De biografie zet de verscheurde persoonlijkheid die Robin Williams moet zijn geweest overtuigend neer en maakt het waarom van zijn zelf gekozen dood geloofwaardig.

Citaten:

- P. 17: 'Robins vijftientwintigjarige dochter Zelda gaf een immens ontroerend eerbetoon. 'Papa was, is en zal altijd een van de vriendelijkste, vrijgevigste, zachtaardigste zielen zijn die ik ooit heb gekend, en hoewel er maar weinig dingen zijn die ik op dit moment zeker weet, is een ervan dat niet slechts mijn wereld, maar de hele wereld voor altijd een beetje donkerder zal zijn, minder fleurig en minder vreugdevol nu hij er niet meer is. We zullen gewoon twee keer zo hard moeten werken om die leegte weer te vullen,' zei ze.
- P. 36: 'Van Robin was bekend dat hij Engelse, Welshe, Ierse, Schotse, Duitse en Franse voorouders had: misschien een aanwijzing voor waarom hij later in zijn leven zo goed was in accenten. Het gezin was welvarend: Robin groeide op omgeven door privileges en allerlei gemakken, maar in vele andere opzichten had hij een gebrekkige jeugd. Zijn vader was zesenviertig toen Robin werd geboren. Hij was streng en had niet veel tijd voor zijn jonge zoon. Robins moeder had aspiraties om model te worden en had veel belangstelling voor liefdadigheidswerk buitenshuis. Ook zij was grotendeels afwezig en toen hij heel jong was, begonnen zich al wonden te vormen die nooit zouden helen.'
- P. 96-97: 'Zijn drugsgebruik werd steeds onbeheerster en zijn huwelijk leed er nog steeds onder omdat hij, in een roes door alles wat er op hem afkwam, zich nog steeds gedroeg als een kind dat is losgelaten in een snoepwinkel wat vrouwen betreft. Valerie kon alleen maar wanhopig toekijken. En het waren niet alleen de

rijkdom en de roem die hem aantrekkelijk maakten. Robin hield oprecht van vrouwen en was een vreselijke flirt. Daarbovenop waren zijn gevatheid en levendigheid op zich al heel aantrekkelijk, laat staan bij iemand die snel op weg was zo'n enorme ster te worden.'

- P. 168-169: 'Na een paar tumultueuze jaren van afkicken, scheiding, rechtszaken, hertrouwen, en dan eindelijk de filmhit waarop hij zo lang had gewacht, was Robin Williams nog steeds een van de grootste namen ter wereld. Hij had de scripts voor het uitkiezen; iedereen wilde iets van hem en probeerde hem voor een contract te strikken. Hij zou nog een heleboel prutfilms maken en veel te ver tot sentimentaliteit vervallen, maar voorlopig was hij lekker op dreef. En zijn hoogtepunt moest nog komen.'
- P. 183: 'Als je je van de ene verslaving hebt bevrijd, eindig je meestal weer met een andere. Een volkswijsheid die vaak blijkt te kloppen. Dat was bij Robin ook gebeurd: toen hij begin jaren tachtig de drank en de drugs liet staan, was hij gaan wielrennen en het heuvelachtige San Francisco was het ideale terrein om net zo goed te worden als een prof. En dat werd hij dus. Hij legde een grote verzameling fietsen aan en iedereen die met hem ging fietsen, kwam er al snel achter dat er met deze man niet te spotten viel. Bovendien was het goed voor hem: lichaamsbeweging helpt tegen depressie en hoe meer hij fietste, hoe beter hij zich voelde.'
- P. 186: 'Het was de tragiek van Williams dat hij, al was hij een bijzonder intelligente man, de waarheid over zichzelf niet kon zien. Die was overduidelijk, en hij had het gevaar zelf aangewezen: gamen was verslavend. Aan een verslaving als wielrennen was weinig negatiefs te ontdekken, maar een obsessie voor gamen was iets heel anders, met name voor iemand die met depressie kampte.'